

KÖZÖSÉGI RÉSZVÉTELEN ALAPULÓ KLÍMAVÉDELMI CSELEKVÉSI MINTAPROJEKT

BÉKÉSCSABAI JÓ GYAKORLAT

Hatvanezer Fa Egyesület

Koordinátor: dr. Duray Balázs, tájgeográfus

Békéscsaba, 2021. április

TARTALOM

1. ELŐZMÉNYEK, INDOKOLTSÁG	3
1.1. Klímavédelmi vonatkozások	3
1.2. AZ ERDŐ, MINT SZÉNRAKTÁR	5
2. ESETTANULMÁNY – a békéscsabai modell.....	6
2.1. VÁROSFÁSÍTÁS	6
2.2. ZÖLD FOLYÓSÓK – DÚLÓ PROGRAM	6
2.3. CSABAI ŐSERDŐ PROGRAM	7
2.4. VIZES ÉLŐHELY PROGRAM	7
2.5. ÖREGERDŐ PROGRAM	8
2.6. VÍZÖNRENDELKEZÉS	9
3. SZEMLÉLETORMÁLÁS.....	9
4. TERVEK.....	11
5. 60K TEAM.....	12

1. ELŐZMÉNYEK, INDOKOLTSÁG

A közösségi fásítás, illetve erdősítés a fenntartható fejlődés szemléleten alapuló, a globális problémákra helyi szinten reagáló társadalmi cselekvéssor. A klímavédelem lokális alkalmazkodási és mitigációs alternatívája, amely egyszerre kívánja kezelni a környezeti problémákból adódó társadalmi szükségleteket, erősíteni a helyi közösségek identitását és javítani a helyi életminőséget.

1.1. KLÍMAVÉDELMI VONATKOZÁSOK

A közel másfél évszázados múltra visszatekintő klímakutatás eredményei ma már jó alapot biztosítanak a klímaváltozás teljes körű megismeréséhez. Bár természetes tényezők (pl: a napsugárzás intenzitásának változása, a vulkáni tevékenységek stb.) is hozzájárulnak a klímaváltozáshoz, a Föld éghajlati rendszerével foglalkozó kutatások egyöntetűen az **antropogén hatást** említik a globális felmelegedés fő okozójaként. A folyamatra utaló jelek (a levegő- és óceán-hőmérséklet emelkedése, a hó- és jégtakaró olvadása és az átlagos tengerszint emelkedése) ma már cáfolhatatlan bizonyítékai az ember meghatározó szerepének, aki a hosszú légköri tartózkodási idejű üvegházgázok (CO₂, CH₄), a troposzférikus ózon és a CH₄-ből származó sztratoszférikus vízgőz kibocsátásával, valamint a felszínalbedő megváltoztatásával a **hőmérséklet 1 °C-os értékű növekedéséhez járul hozzá.**

A legfajtyúlóssabb antropogén klímamódosító tevékenység az ún. **üvegházhatású gázok** (ÜHG) kibocsátása a Föld légkörébe. A múlt század folyamán bekövetkezett globális átlaghőmérséklet növekedését okozó ÜHG koncentráció növekedése nagy valószínűséggel antropogén eredetű. Ennek mértéke az iparosodás előtti időszak óta – az 1970-2004 közötti időszakban – mintegy 70%-kal emelkedett, legnagyobb mértékben az energiaszektor növekedése miatt (145%). Ugyanakkor az is bizonyos, hogy a napjainkban zajló éghajlatváltozás-mérséklő stratégiák és egyéb kapcsolódó intézkedések bevezetése ellenére az ÜHG-kibocsátás az elkövetkezendő évtizedekben tovább fog nőni. E gázok csökkentésére komoly gazdasági potenciál létezik, amelyet csak az összes szektor együttesen tud elérni. Horizontálisan az **életmód- és viselkedési minták helyes megválasztása** is képes hozzájárulni az interszektoralis éghajlatváltozás káros hatásainak mérsékléshez. Ezek a **klímatudatos viselkedési minták** forrásmegőrzésen alapulnak és hozzájárulnak egy alacsony CO₂-kibocsátású méltányos és fenntartható gazdaság kifejlesztéséhez.

Az éghajlat változásának trendjét vizsgáló forgatókönyvek szerint optimális esetben is 0,1 °C körüli évtizedenkénti felmelegedés és a tengerek szintjének további emelkedése várható.

Az éghajlatváltozás a **termelőtevékenységet** is befolyásolja. A mezőgazdaságban a szokásosnál korábbi tavaszi vetésre kerül sor, illetve a tüzek és járványok miatt az erdőrendszerek átalakulnak. Az **emberiégészségre** ható veszélyek a hőséggel összefüggő elhalálózás, a fertőzőbetegség-hordozók és allergén növények megjelenése, elterjedése, valamint a pollenkoncentráció megváltozása. Bizonyos téli és sarki emberi tevékenységekben is kimutathatók a változások, mint például az északi sarkkörüi utazások és vadászat vagy az alpesi és hegyi sportok.

Bizonyos **ökológiai rendszerek** rugalmatlanok az intenzív felmelegedéssel szemben, ezekben jelentős zavarok következhetnek be, fokozott a kihalási veszély és az ökológiai energia- és anyagáramban is anomáliák alakulhatnak ki. A bioszféra szerkezete, produktivitása és szénmérlege sokkal sérülékenyebb, mint azt korábban gondolták. *A megújuló képesség biztosításával és a tájháztartás teljesítő-képességének megőrzésével lehet a leginkább adaptálódni a klímaváltozáshoz.*

A változások tovább éreztetik hatásukat az **agráriumban és az élelmiszer-termelésben**. Az alacsonyabb szélességi körökön a termelés csökkeni fog, északabbra viszont nőni. A várható aszályok és áradások fokozott mértékben

sújtják a lokális termőterületeket, főleg az alacsonyabb fejlettségi szinten lévő régiókban. *Ezeken a területeken különböző kultúrnövény-változatok bevezetésével és az ültetési idők megváltoztatása révén érhető el a gabonafélék megfelelő terméshozama.*

A **Magyarországra** jelzett legfontosabb időjárás-változás átlagosan évi 1,4 °C hőmérsékletnövekedés és 0.3%-os csapadékcsökkenés. Míg a hőmérséklet minden évszakban növekedni fog, a csapadékeloszlás jelentős szórása ugyanakkor a szélsőségség fokát jelzi, ugyanis a téli időszakban 9%-kos növekedés, a nyári évszakban pedig 8,2%-kos csökkenés várható. A modellekből az is megállapítható, hogy a csapadék intenzitása növekedni fog, tehát a „nagycsapadékos jelenségek” (zivatar, vihar) száma várhatóan nő, a „kis csapadékkal járó jelenségek” ritkulnak. Mindebből az árvízi kockázatok növekedése (zöldár), valamint a nyári időszak aszályossága és a talajvíz-szint csökkenése következik (ez utóbbi főként az Alföldön).

Magyarországon a felmelegedési tendencia máris érezteti hatását. Az ökoszisztéma sérülékeny (vizes-) élőhelyei kritikus állapotban vannak, de a közvetett hatásokkal is számolnunk kell, úgymint a **talajvíz-süllyedés és kiszáradás, valamint a tájhasználat változásokból adódó jelenségek**. Az **egyre melegebb nyarak és enyhébb telek** emberi egészségre kifejtett hatásai – vírusok, baktériumok, kórokozók elterjedése – komoly kockázati tényezők lesznek. Az építési módoktól függően a **városok 2–8 °C-os hőmérséklet-növekedése is bekövetkezhet**. Az árhullámok kialakulásakor fokozott **szennyvízbemosásokkal és fertőzésveszéllyel is számolnunk kell**, bizonyos esetekben **megnőhet a légszennyező anyagok koncentrációja is** (felszín közeli ózon és közlekedés). Jelentős veszélytényezők hazánkban a vízgazdálkodás terén is előfordulhatnak. A nyári csapadékhiány nemcsak mennyiségi, de **vízminőségi problémákat** is felvethet. Az **aszály** a nemzetgazdaság összes ágazatát súlyosan érinti, ezért a vízkormányzás jelentősége fel fog értékelődni. Az időjárás szélsőségsége a növénytermesztésben is kifejti hatását: száraz időszakban a vízpótlásról kell gondoskodni és hatékony, víztakarékos öntözőrendszerek kialakítását kell szorgalmazni, az **árhullámok** idején pedig – a későbbi felhasználás végett – a nagyvizek visszatartása lesz célszerű.

*Az éghajlatváltozás által generált **természeti** környezetben várható módosulások tehát olyan **új kihívásokat** jelentenek az emberiség számára, amelyekre – a negatív folyamat antropogén okainak drasztikus mérséklése mellett – csak **proaktív alkalmazkodással** lehet válaszolni.*

A klímaváltozás fent leírt folyamatai **új kockázatokat** jelentenek a **vidéken élő társadalmi közösségek számára**, a népességnek várhatóan új környezeti kihívásokkal kell szembenéznie. A **vidéki társadalom nélkülözhetetlen partnere az éghajlatváltozásra reagálni kívánó kezdeményezéseknek** – legyenek azok civil tevékenységek, tudományos kutatások, vagy szakpolitikai szándékból fakadó fejlesztési elképzelések. A szakemberek szerint bizonyossá vált, hogy a **vidéki szereplők oldaláról egyre nagyobb elkötelezettségre és rugalmasságra** – a megtermelt javak előállítására és a rurális értékek megőrzésére végett – **többletvállalásokra és erőfeszítésekre lesz szükség**.

A munkaintenzitás fokozására és a gyors adaptációs képesség elsajátítása – a változó környezeti feltételek mellett – megkerülhetetlen, mivel a vidéki térségek gazdasága továbbra is kulcsfontosságú az egyes társadalmi szükségletek előteremtésében. Gondolhatunk itt például a mezőgazdaság által megtermelt árukra, a minőségi élelmiszeripari cikkekre, az erdő és fagazdálkodásra, valamint a mindezekre épülő gazdasági vertikumokra (helyi kisvállalkozásokra, vagy nagyobb gazdasági üzemekre is). Ezen túlmenően a **változások alapvetően érintik a vidéki térségekben zajló természetvédelmet, az erre épülő idegenforgalmat, sőt a városon kívüli létformákat is** – legyen szó tanyai gazdálkodásról, vagy szuburbán lakóövezetéről. A **vidéki népesség klímaváltozással kapcsolatos érintettsége és felelőssége tehát igen nagy**.

Az éghajlatváltozás valamennyi vidéken élő ember számára kihívásokat tartogat, de különösen azon térségek társadalmi közösségei számára rejt kockázatokat és veszélyeket, akiknek a helyzete a jelenlegi állapotok mellett is átlag alatti, vagy éppen kritikus. Ebből kiindulva sokan úgy vélekednek, hogy az ismert területi egyenlőtlenségek, a természeti körülmények módosulásának hatásaira még tovább mélyülhetnek. A korábbi eredmények alapján látható ugyanis, hogy az ország bizonyos térségei, az egyes településtípusok és az ott élő társadalmi rétegek nem egyformán képesek reagálni a változásokra. Lesznek, akik könnyedebben vészelik át az új kihívásokat és lesznek, akik sérülékenyekké válnak a várható események során. Teljesen mások a reagálási és védekezési esélyei a magasabb státuszú társadalmi rétegeknek, mint a kedvezőtlen helyzetű, periferizálódó és leszakadó térségek lakosságának – különösen a marginalizálódó csoportoknak (munkanélküliek, szegények, idősek, deviánsok), akiket igen érzékenyen érinthet a legapróbb változás is, aminek következtében kirekesztődésük még tovább gyorsulhat. **A klímaváltozás hatásaira tehát, a vidéki területek társadalmi – és ebből fakadóan gazdasági – különbségei tovább nőhetnek, a rurális differenciáltság fokozódhat**, ami által a társadalmi egyenlőtlenségek még szélesebbé válhatnak, az életmódbeli különbségek szélsőségesseé fajulhatnak.

A vidéki kultúrtájak fenntartásában és a rurális településkörnyezeti rendszerek megőrzésében az érintett társadalmi közösségeknek rendkívül nagy felelőssége, döntő szerepe van. **E felelősségvállalás egyik igen fontos tényezője a klímatudatosság**, amely mindazokat a gondolkodásmódokat, magatartásformákat és konkrét cselekvési formákat ötvözi, amelyeknek célja az éghajlatváltozás antropogén kiváltó-tényezőinek csökkentése, illetve a változásokkal szembeni megfelelő válaszok, adaptációs lehetőségek kidolgozása. Ezek a célok tudományosan megalapozott ismereteket, környezetbarát szemléletet és életvitelt (termelési, fogyasztási kultúrát) követelnek a vidéki társadalom minden egyes tagjától. Ebben a felfogásban a klímatudatosságot a „kulturális-mentális településkörnyezeti alrendszer” elemének tekinthetjük, vagyis a klímatudatosság a környezetvédelmi tevékenységek meghatározó alapeleme, s ezzel együtt a társadalmi élet integráns része.

1.2. AZ ERDŐ, MINT SZÉNRAKTÁR

A földhasználat-változtatás és erdőgazdálkodás kedvező hatást gyakorolnak az üvegházhatású gázkibocsátásra, **miután a gazdaság többi szektorából származó kibocsátás 9 %-ának megfelelő mennyiségű üvegházhatású gázt von ki a légkörből** (EEA 2012b; 2008–2010 adatbázis a Kiotói Jegyzőkönyv LULUCF–jelentés alapján, 2012).

A legnagyobb szénraktározók az erdők (-4968,64 Gg), a szántók és gyepek összesen 505 Gg ÜHG-emissziót jelentenek. 2008-ban mintegy 60 ezer hektár szántóterületen történt erdősítés, 103 ezer hektár gyeptet viszont szántóvá törtek föl, miközben 94 ezer hektár szántóból lett gyepterület. Mindezek mellett további 48 ezer hektár mezőgazdasági föld került kivételre és beépítésre.

A fák fotoszintézise, közvetlen CO₂ elnyeléssel jár. Az így elnyelt szén, egyúttal a talajba is bekerül és a talajalkotó mikroorganizmusok segítségével az élővilág által felvehető táplálékká alakul, humusz képződik. A szén ciklus egy zárt rendszer. E folyamat révén a szén a légkörből a talajba kerül és az élőszervezeteken keresztül ismét a légkörbe jut. A CO₂-ből származó szén a növény részévé válik, és a fában tárolódik. Végül, amikor a növény vagy a fa elpusztul, a szén, amelyet tárolt, kikerül a légkörbe. Ez azonban nem az egyetlen út, amely révén a szén visszajuthat a légkörbe. A növények táplálékként történő elfogyasztásakor szervezetünkbe kerülő szént, légzésünk során szintén a légkörbe juttatjuk. Bár az erdők szén forrásként is működhetnek (pl. erdőtüz), a teljes életciklusra vonatkoztatva a szén elnyelő funkciójuk jelentősebbnek tekinthető.

A fák ültetése és az erdők megőrzése fontos lépés a szénlábnymunk csökkentése felé, de önmagában nem lesz elegendő. Az erdőkből történő szénkibocsátás bármikor bekövetkezhet egy erdőirtás, fapusztulás, erdőtüzek vagy egyéb szerves anyag által kiváltott lebomlás esetén. Figyelembe véve, hogy a fák nem raktározzák a szenet örökké, és az emberi kibocsátás is növekszik, döntő fontosságú, hogy az erdő szén-dioxid raktározó képességét

figyelembe véve, azzal párhuzamosan mi is tegyünk a fosszilis tüzelőanyagok felhasználásának csökkentése érdekében.

Becslések szerint az EU-27 országokban az erdei biomassza 9,8 milliárd tonna szén (tC). A teljes CO₂ kibocsátás az EU-27 országokban 1,4 milliárd tonna. Ez azt jelenti, hogy az évente kibocsátott szénmennyiség az erdőben tárolt szénnek csaknem az egynegyede. Ebből következik, hogy az európai erdők jelentősége számottevő az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, azaz a szén-dioxid elnyelése és a szekvencia révén.

2. ESETANULMÁNY – A BÉKÉSCSABAI MODELL

2.1. VÁROSFÁSÍTÁS

A városi fák is részei a zöld folyosóknak. Az egyesület az ültetési szezonokban folyamatosan fásít, helyi önkéntesek bevonásával. Minden korosztály, civilek, vállalkozók, helyi és távoli önkéntesek vesznek részt ezeken az eseményeken. Ez a része programjuknak leginkább magánkertekben, vagy olyan közterületen történik, melyekre ültetési engedélyt kapnak. Bevonnak a projektbe óvodákat, általános-és középiskolákat.

Partnerei a város határában a közút fenntartói által szervezett fásításoknak is. Eddigi városi fásításai:

Békéscsabán és közvetlen környékén eddig közel kétezer fát ültettek, ebből ezer fölötti ez egyesület aktivistái által ültetett fa, és majdnem ennyit ültetett a lakosság is, inspirálásukra és a segítségükkel a magánportákon.

Városfásítás 4-lépéses modellje:

1. lépés: A várossal együttműködve közterületek kijelölése a „közösségi ültetvények” megtervezéséhez. Az egyesület közössége kijelölte a potenciálisan fásítandónak vélt területeket. Ezt az internet alalapú **közösségfásításitervet**, egyfajta szűrőként, a hivatal releváns szakosztálya áttanulmányozta, a városfejlesztési és városrendezési tervekkel összhangban kiadta a fásítási engedélyeket.
2. lépés: A szervezet helyi, mikro-közösségeket toboroz, például **iskolák diákjai** és tanárai, **vállalatok munkavállalói**, akik a saját területükön kezdik el az ültetéseket
3. lépés: A mozgalom önkéntesei ültetvénykoordinátorokként segítenek a mikro-közösségek fásítási munkáiban
4. lépés: A toborzásokat követően megkezdődik a közösségi fásítási tevékenység. Hatvanezer Fa Egyesület és a város biztosítja a csemetékét, illetve a területet az ültetéshez

2.2. ZÖLD FOLYOSÓK – DÜLŐ PROGRAM

A várost körülölelő szántókat több száz kilométer hosszú, kopár dűlőút-hálózat tagolja. A zöld folyosók hiánya komoly környezeti károkat okoz, míg bizonyított pozitív hatásuk számos: javítja a talaj vízgazdálkodását, csökkenti, megakadályozza a víz és szél eróziót, csökkenti, megszüri a porszennyezést az utak környezetében, szomszédságában a fenti hatások miatt terméshozadék jelentkezik. A mezővé dő erdősávok abiotikus tájalkotó rendszerekre gyakorolt kedvező hatásuk mellett, jelentős szerepet játszanak, mint élőhelyek is. Számos vadfajnak nyújtanak menedéket és madaraknak fészkelő helyett. Megszünteti az élővilág fragmentáltságát, átjárót biztosít számukra, elősegíti egyes területek tehermentesítését, eloszthatja, csökkentheti a vadsűrűséget. Az énekesmadaraknak biztosított élőhellyel csökkenthető a kártevők elleni védekezés költsége. A fák által biztosított mikroklíma a tájsztétikai, illetve a fent sorolt hatások mellett pihenést, rekreációt, nyújthat bárkinek.

A közösség eddig négy település önkormányzatával állapodott meg, hogy közigazgatási területükön általuk kijelölt **dűlőkön fákat és cserjéket ültetnek**. 2020-ban **konkrét nyomvonalon** kezdődött meg a zöldfolyosó-hálózat kialakítása **Békéscsaba-Kamut-Mezőberény** között, de előkészítés alatt áll Orosháza és Murny, illetve Békéscsaba és Kétsoprony településekkel is a dűlőprojekt.

Az egyesület célja a lepusztult, valaha élő zöld folyosók visszaállítása, kiterjesztése a táj minden erre alkalmas dűlőútjára.

A telepítendő és már telepített erdőket és fákat a dűlőkkel együtt hálózatban kívánják kezelni. A dűlőhálózatok melletti vegetáció valaha az agrárvidék biodiverzitásának a kulcsa volt. Ez a kulcs elveszett a dűlők vegetációjának beszántásával, tömeges kipusztulásokat okozva. Mostoha területei a dűlők az egész országnak, pedig fásításuk viszonylag rövid időn belül hatalmas élőhelyfejlődési, biodiverzitási eredményekkel járna, ugyanakkor jelentősen hozzájárulna a fenntartható mezőgazdasági, klímavédelmi gyakorlatok elterjedéséhez és a levegőtisztaság és a talajok szélerezézióval veszélyeztetett talajok állapotának javításához.

Eddigi dűlőhelyreállítással kapcsolatos tevékenységeik: 4000 méter dűlőút melletti kész telepítés, 1500 méter dűlőút ültetésre előkészítése, mindez összesen 4 önkormányzat területén, velük együttműködve. A dűlők fásítására, cserjésítésére eddig már több tízezer magoncot mentettek és telepítettek csemetekertjeinkbe, a cserjésítésre szolgáló magvak is rendelkezésre állnak, akár több tucat kilométernyi dűlőszél telepítéséhez. Ez mind az egyesület közösségi önkéntes tevékenységéből valósult meg.

2.3. CSABAI ÓSERDŐ PROGRAM

Az egybefüggő, foltszerű erdőterületek hiánya az élővilágra és a lakosságra jelentős környezet-ökológiai és klimatikus problémákat jelent. „Óserdő” telepítéssel (erdősítéssel) a táj zöld ökológiai rendszerét alkotó, szénmegkötő magterületeket kell létrehozni.

Minden, ami él, az szénelapú. Olyan tereket kell teremteni, ahol a szén a levegőből le tud kötődni és ott is marad. Ehhez a legjobb az erdősítés. Olyan örökerdőt kell 'létrehozni', elindítani, ami magát fenntartja, összetett, fajokban gazdag, minél több és minél jobban együttműködő élő közösséget alkot növényekből, állatokból, mindenféle talajlakóból, gombákból, mikroszkopikus élőlényekből. Fontos, hogy a kezdőrugást végezzük el mi és jó irányba. A természet (mint mindig) aztán gondoskodni fog, ha majd ráhagyjuk néhány évtized múlva. Addig szakszerűen segítjük, beavatkozunk a folyamatokba. Siker, hogy **vannak már területek**, lettek áldozatos földtulajdonosok, akik a **sajátjukat a köznek adták**. 2019-ben, első projektként a közösséggel együttműködve egy klímatudatos gazda ajánlott a köznek 3,5 hektáros terület, ahol a közösség **300.000 makkot vetett el**. 2020 és 2021 folyamán az egyesület további 14 hektár erdőt hozott létre.

Óshonos, tájhozonyos fajokból álló örökerdők létrehozása – közösségi segítséggel.

Békés megye erdősültsége 5%. Ez negyede sincs az országos átlagnak. A megyeszékhely környékén az arány ennél is kevesebb (908 ha, 4,7%). Rengeteg érv szól az erdősítés mellett, mely érvet itt hatványozottan érvényesek. Hatványozottak a problémáink is, melyek a klímaváltozás előrehaladásával egyre irreverzibilisebbé válnak. Ezeket a jelenségeket a megye teljes közössége érzi, immár a saját bőrén, a hétköznapjaiban. Elkerülendő a végleges sztyeppesedést, a vidék gazdasági és környezeti összeomlását, azonnal kell cselekedni. Az egyesület komoly közösségi támogatást kapott erre a helyi civilektől önkéntes terepi és egyéb háttértevékenységek formájában. Ennek egy része pl. az, hogy Békéscsaba lakossága a közösségi erdőtelepítésekre közel másfél millió makkot gyűjtött össze a 2019-es és 2020-as szezonban.

Eddigi közösségi erdőtelepítésünk összesen 17 hektár óshonos fajokból álló erdő.

2.4. VIZES ÉLŐHELY PROGRAM

Az ökológiai hálózat bővítése egyrészt a rendszer részelemeinek, másrészt azok funkciójának a bővítését jelenti. A különböző mértékben degradált vagy teljesen átalakított vizes vagy szárazföldi természeti ökoszisztémák rehabilitációja, rekonstrukciója és kreációja biodiverzitást növelő tevékenység.

Az ökológiai folyosó a nagy kiterjedésű mezőgazdasági területek fragmentáló hatását képes kiküszöbölni, míg az ún. ökológiai gátak az élőhelyek közötti átjárhatóságot, a populációk kiterjedését, táplálkozási, vagy szaporodási folyamatait gátolják. Ökológiai folyosók hiányában ezt a funkciót az ún. tipegő kövek (steppingstones) látják el. A Vizes Élőhely Program ökológiai célja ezen átjárást biztosító létesítmények kialakítása.

A biodiverzitás növelése elsődlegesen a régi mocsárvilág visszaállításából adódik a meglévő természetes mélyedések feltöltésével, de erre szintén alkalmasak a régi rizsrendszerek, felhagyott kubikok, anyagkitermelő helyek és vizenyős mezőgazdasági földek. A vizes élőhelyek Európában az egyik legveszélyeztetettebb élőhelyek közé sorolhatók. Biodiverzitásuk magas, növény- és állattársulásuk gazdag, sok a kipszultulás szélére sodródott faj él közöttük.

Békéscsaba vizes élőhelyeinek kialakításával természetes, ún. biokorridor jönne létre a Biharugrai halastavak, illetve a Kardoskúti Fehér tó között, ezáltal elősegítve az egykori táji arculatra hasonlító vizes hálózat kialakulását.

A vizes élőhely kialakításának általános célja a biodiverzitás növelése, konkrétan pedig a speciális növény- és állattársulások élőhelyeinek megóvása vagy kialakítása úgy, mint:

- Egy konkrét faj (pl. gulipán, székicsér) vagy fajcsoport (pl. szerkők, vöcskők) speciális élőhelyének megőrzése vagy kialakítása,
- Madárfajok állandó vonuló-(pl. partimadarak), teledő- (pl. ludak és récék), pihenő és táplálkozó helyének (pl. kis lilik, daru) kialakítása,
- Fészkelő fajok (pl. gémekek) állandó táplálkozó területének kialakítása,
- Halastavi gazdasági kárt okozó madárfajok (pl. kárókatona, gémekek) elcsábítására szolgáló táplálkozóhelyek létesítése,
- Szarvasmarhákkal fenntartott vizes élőhelyek (legelőtavak) kialakítása,
- Mangalicákkal fenntartott vizes élőhelyek (csűrhegyepepek és tavak) kialakítása,
- Bivalyokkal fenntartott vizes élőhelyek kialakítása,
- Hajdani mocsarak és mocsárrétek rehabilitációja és rekonstrukciója,
- Hajdani - de mára már eltűnt - híres vizes élőhelyekhez hasonló kreációja,
- Jelentősen rontott területek biodiverzitásának növelése (pl. rizsrendszerek, szántók, kubikok) vizes élőhelyek alakításával,
- Települések belvízvédelmi feladatait segítő vizes élőhely-kreációk létrehozása.

A térség vizes élőhelyek kialakítása új védelmi funkciók kialakítását is jelenti egyben. Az integrált kezelés (tájpark) jelen több földhasználati beavatkozásokat jelent nem csak a védett területeken, a nevelés és oktatás a leghatékonyabb természetvédelmi tevékenység a megismer-megszeret-megvéd összefüggés alapelveire támaszkodik, az ökoturizmus funkció a természet utáni vágy, hosszabbodó szabadidő, növekvő megtakarítások, a természettől elidegenedett városi ember szentimentális érzelmi kompenzációjának is felfogható és gondnokság védelmi funkció, ami felvállalja a védett terület és közvetlen környezetének gazdasági harmonizálását is. Abból indul ki, hogy a védett terület hosszú távú fenntartása elképzelhetetlen, ha szigetként elzárkózik környezetétől. Ezért a térség és helyiek fejlesztési törekvéseinek irányt, mértéket és határt szab. Szakmailag irányítja a fejlesztési koncepciók és programok készítését és megvalósítását. Kombinálja a természetvédelem, gazdálkodás és a kulturális értékkel együttes oltalmát.

Az évtizedes szukcesszió során víz hatása alatt kialakult, jelenleg mikro-élőhelyként funkcionáló „bányatavak” természetvédelmi szempontú megőrzési és fejlesztési javaslata

Az adott helyre jellemző életközösségek kialakulásához szükséges az emberi eredetű behatásoktól (szennyezés, zavarás) mentes területek megfelelő aránya. Ezekre a területekre konkrét javaslatot az ökológiai értékeléseknek kell adni (hol, milyen és mekkora nagyságú területnek kell érintetlenül maradnia).

BEAVATKOZÁSI LEHETŐSÉGEK

A tó szűk környezetében (1-2 ha) konzerváció és a puffer zónában (15-20 ha) rekonstrukció keretében a korábbi, helytelen beavatkozások következtében kialakult helyzetet kívánjuk kedvező célállapot irányába befolyásolni, fejleszteni. Ennek keretében az élőhely fejlesztés irányába mozdulnánk.

Rövid távon a terület öko- és tudomány-turizmus helyszíne lehet: a szükséges minimális infrastruktúra kiépítése mellett tanösvény, ökológiai bemutató helyek alakíthatók ki, közösségi programok szervezhetők és megfigyelő helyek létesíthetők.

Mindezek mellett a bányatavak fennmaradó területein további területrendezéssel aktív turisztikai és rekreációs fejlesztések valósíthatók meg. Várható hatás a városrésztársadalmi és gazdasági dinamizálása.

A Hatvanezer Fa Egyesület a terület fenntartásában szerepet kíván vállalni, amennyiben a tulajdonos területet érintő elképzeléseinek kialakításában aktív partnerként vehet részt.

A gazdáknak és a város civil szervezeteinek a fenntartható fejlődés jegyében maximálisan részt kell venniük a biodiverzitást prioritásként kezelő, klímaváltozással szembeni választéshatározások megtervezésében és végrehajtásában.

Projektjavaslat: „Tüskevár” Tájpark – Vizes élőhely ökoturisztikai rezervátum és bemutatóhely

A Körösvidéket egykor vizenyős, mocsaras és fás legelő foltokkal szabdaltnak mozaikos tájszerkezet jellemezte. Békéscsaba Felsőnyomás területén található egykori agyaggödörök helyén kialakult, kihasználatlan törendszert és kapcsolódó vizes élőhely potenciális ökoturisztikai, rekreációs helyszínt. A két tó környezetében (12 ha) konzerváció, illetve a puffer zónában (további 19 ha) rekonstrukció keretében élőhely fejlesztéssel egybekötött öko- és tudomány-turizmus helyszínt alakítható ki: a tájba illő infrastruktúra (közösségi látogatóhely és bemutatótér) kiépítése mellett tanösvény, ökológiai bemutató, megfigyelő helyek létesíthetők, közösségi programok szervezhetők. Az aktív turisztikai és rekreációs fejlesztésekkel a természet- és környezetvédelem, a tájgazdálkodás és vadgazdálkodás interaktív bemutatása mellett (vadászpark) a turisták a Körösök-völgye kultúrtörténeti vonatkozásait is megismertethetik.

Az utóbbi évtizedekben a vízi élőhelyek élővilága hatalmas mértékben károsodott. Tavak, mocsarak feltöltése, beépítések, útépités, iparfejlesztés és egyéb tájalakító tevékenységek ezen biotópokat szinte lenullázták. Az egyesület szeretné ezt az élőhelyet mintaprojektté tenni, olyan megoldásokat találva, melyek tanulságul, esetleg mintául szolgálhatnak máshol is, hiszen nem kevés a felszíni bányászat által létrehozott tó az országban. Meggyőződésünk, hogy ezek egy jelentős részét a művelés felhagyása után természetes élőhellyé kellene tenni, a lehető legkevesebb emberi behatással. Ezzel magas biodiverzitású új területek nyílhatnának a természet számára.

2.5. ÖREGERDŐ PROGRAM

Békés megyében mára alig maradt olyan 100 évnél idősebb erdőállomány, mely alkalmas a hosszú távon való fennmaradásra, fokozatos felújításra. Ezek az erdőfoltok mérhetetlenül értékesek. Oly korból maradtak itt, amikor a klimatikus viszonyok sokkal kedvezőbbek voltak számukra. Mivel most is élnek, lehetnek olyan tulajdonságaik, amelyből tanulhatnak a következő generációk. Erdészeti szakirányítás mellett elkezdték a felújító munkát, azzal a céllal, hogy akár további évszázadokon át létezzenek ezek az erdőállományok. Így fennmaradhat még ha szigetként is - a komplex erdei ökoszisztéma. Az egyesület célja a hosszú ideje álló- és életképes erdei ökoszisztémák genetikai állományának az átmentése. Ezen erdőknek az esély megadása mintaként szolgálhat egyéb területeken is hasonló folyamatok elindítására. A területek védelem alá kerültek.

Az Öregerdő projekt eddig eredményei: Egy 125 éves állomány fokozatos felújítása elindult. A területet saját szaporítóanyagával vezetjük át az örökerdő üzemmódon keresztül a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódba. Egy 100 évnél idősebb állomány kijelölése, ugyanezen célból.

2.6. VÍZÖNRENDELKEZÉS

A fenti projektek kulcseleme a víz. A klímaváltozás miatt hatalmas kihívás előtt áll a vidék. Békés megye lehetőségei számosak lehetnének, hiszen a Körösök itt folynak, a csapadék mennyisége bár csökken, de nem számottevően. Az időjárás azonban szélsőségesé vált, és ez már most hatalmas károkat okoz. Ha nem készülünk fel a változásokra, és nem rendelünk hosszú távra vizet a klímavédelmi projektekhez, azok sikertelenségbe fulladhatnak. Változóban vannak a preferenciák. A gazdatársadalom is érzékeli a földjük eltartóképességének csökkenését. A régi technológiák pár évtizeden, egyes helyeken már pár éven belül lehetetlenné teszik a sikeres gazdálkodást a kiszáradt, kiszáradó földeken. A vízönrendelkezés hálózati összefüggésekben felépítendő rendszer, mely modern technológiákat ötvöz régi, bevált vízmegtartó megoldásokkal, lehetővé téve a természetes élőhelyek és az agrárvidék organikus, fenntartható kapcsolatát. Nem várható, hogy visszatér a kiszámítható időjárás, és nem várható, hogy az utóbbi évtizedekben méterekkel csökkent talajvízszint visszaáll. Fogyóban vannak felszín alatti vizeink. Arra kell és lehet számítani, amit várhatóan meg is kapunk a természettől. A hosszú távon várható vízhiány elé kell menni, ennek vannak létező megoldások. Az erdő öfenntartásának logikáját alapul vevő talajmegőrző mezőgazdaság, a csapadékot megtartó ökológiai szemléletű esőkertek, a mélymulcsos kertészet, vagy a komplex és kiszámítható, tervezhető modern vízügyi megoldások integrálásával képesnek kell lenni egy tájat ellátni a saját területén rendelkezésre álló vízzel. Ez több ágazatot érintő kihívás. Olyan szakmákat érint, amelyek eddig nem, vagy csak kevésbé működtek együtt. Az egyesület ennek az elindítására vállalkozik. Vannak helyi szakemberek, akikre támaszkodhatnak, és vannak olyan országos szaktekintélyek, és gyakorlati szakemberek, akik tudásfórumaikon részt vettek. Ez a projekt nem csak ezen egyesület vállalásainak az alapja. Táj szinten nem alakult még ilyen jellegű együttműködés. Ehhez is keresik a segítséget.

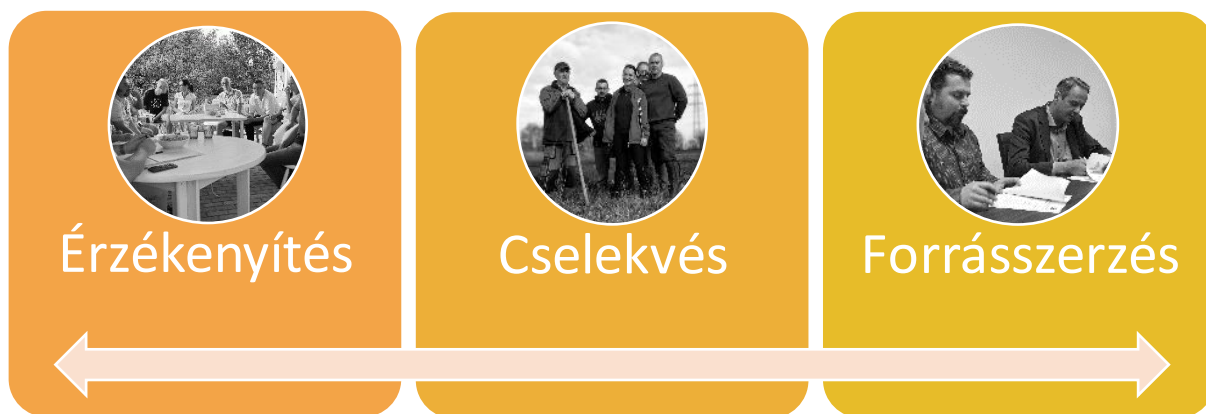
3. SZEMLELETORMÁLÁS

A magyar kormány évi 1 millió fa ültetéssel kívánja az ország erdősültségét 10 év alatt 4%-kal növelni. Erre a célra az állam saját tulajdonú területeit tervezi felhasználni.

A hazai civil társadalom jelentős mértékben hozzá tud járulni hazánk erdősültségének javításához.

A terület- és településfejlesztési beavatkozások során jelentős érdeksérelmek alakulnak ki az érintettek körében, ami a társadalom (*stakeholderek*) támogatottságát képes drasztikusan csökkenteni. Ezáltal a fejlesztési célok nem érik el a várt eredményeket és hatásokat, parciális érdekkörök alakulnak ki, csökken a helyi társadalom identitása és elkötelezettsége a térség (település) fejlesztési ügyekben. Ezért minél szélesebb társadalmi csoportok bevonása szükséges a „fás” (ökológiai fenntarthatósági jellegű) fejlesztések tervezésbe, a konszenzusos megoldási javaslatok kidolgozásával **az elkötelezettség és a helyi identitás erősítése.**

Ebben a feladatban a civilek három fő tevékenységekörön keresztül tudnak sikeresen részt venni:

A társadalom szemléletformálása a civilek – úgymond - hagyományos feladatai közé sorolható. A közösségi fásítás esetében ez a folyamat három célcsoport körében értelmezhető. i) A (gazda)társadalom **érzékenyítése** elengedhetetlen, amikor magántulajdonban lévő földterületek fásítására kerül sor. Szerencsés esetben a földhasználó rendelkezik azzal az ismerettel, amely nem gátolja, hanem éppen ösztönzi őt a mezőgazdasági területeinek a fásításában. Ez lehet anyagi természetű is (lásd:

földtámogatások, terület alapú támogatások eszközei), de hatékonyabb megoldásokat szül, ha a gazda komplex, fentartható fejlődés szemlélettel rendelkezik. Ugyanakkor nem csak a célterületek gazdái körében szükséges a tudástranszfer, de a ii) helyi lakosság környezetattitűdjé is bizonyos esetekben fejlesztésre szorúl. Bár a dűlők fásítása, illetve a mezővédő erdősávok telepítése jellemzően pozitív megítélésű a városlakók körében, a helyi felelősség hangsúlyozása tovább erősítheti az érdekeltségi rendszereket, ezáltal az elkötelezettséget. A társadalmi szereplők körében működő attitűdalakítással párhuzamosan gyakran szükséges a iii) döntéshozók és a helyi közösség közötti kommunikációs gát feloldása. A fásítási, erdősítési célú közösségi akciók sikere érdekében gyakran a település, térség önkormányzatát, hivatalait kell „közelebb vinni” a lakossághoz és számos esetben átvállalni azokat a feladatokat, amelyek a közigazgatási rendszer kereteiben egyébként természetesen ellenállást válthatnak ki. Az érzékenyítés során közösségi cselekvésekkel lehet a célcsoportokat (gazdák, lakosság, **döntéshozók**) elérni és konszenzust találva a közös érdekek mentén, **közös cselekvéseket generálni**.

A társadalmi szervezet – mozgalmi jellegéből adódóan – ideális akciócsoportként tud működni a **fásítások és erdősítések** során. Az összetartó, inkluzív, alulról szerveződő társadalmi csoportokban rejlt erő képes „hegyeket megmozgatni”, erdőt telepíteni. A fásítási cselekvések közösségi, önkéntes formái közvetlen segítséget jelentenek egyrészt az állam (önkormányzatok) kötelező feladatellátásában (zöldterület fenntartás, karbantartás, kezelés), másrészt közösségfejlesztő jelleggel erősíti a lokálpatriótizmust és a városi/település lakos együvé tartozás érzetét. A közösség praktikus humán erőforrásként tud részt venni a közös cél érdekében.

A települési, térségi fásítási, erdősítési tevékenységek elmaradásának oka kevésbé a szándék, mintsem a **forráshiány**. Nem csak emberi erőforrás (lásd: fentebb), de az anyagi erőforrások hiánya is. A társadalmi szervezetek forrásszerzési képessége e hiátus feloldásával fontos hidat tud képezni a lakóközösség, a gazdasági és az állami szereplők körében. A feladat- és célorientált pénzügyi alap összetevői a **cégek**, vállalatok, **baráti közösségek** és a lakossági adományok, **felajánlások**, a nemzeti és nemzetközi pályázatokon szerzett támogatások.

ÉRZÉKENYÍTÉS ESZKÖZEI:

A Hatvanezer Fa Egyesület a fenti tevékenységeinek kommunikálása érdekében fokozottan támaszkodik az **on-line** és hagyományos kommunikációs médiafelületek nyújtotta lehetőségekre. Együttműködési megállapodást kötöttünk a helyi **legnagyobb médiaszolgáltatóval**.

A kulturális és természeti értékvédelem ideája által vezérelt **kulturális események**en való részvétel.

60K Tudásfórum sorozata szakmai **tudásátadás** közvetlen, közösségi formája

Oktatófilmjeink a tudástranszfer on-line lehetőségét használja ki

4. TERVEK

A Hatvanezer Fa Egyesület erdészeti léptékben, több évtizedre, akár egy évszázadra tervez. A tájban, természeti hálózatokban tervezés ilyen egységekben értelmezhető. A hálózat alapjait azonban a lehető leghamarabb le kell rakni, ehhez reményeik szerint maximum 10-15 év kell. A klímaváltozás sem hagy több időt erre.

Mind a hat felsorolt projektet ezen időn belül kell területileg és technikailag olyan állapotba hozni, hogy már addigra képes legyen az önfenntartásra, a lehető legkevesebb emberi beavatkozás nélkül, klímaálló módon.

Számokban ez körülbelül 3000 hektár új, őshonos fajokból álló örökerdő, 200 kilométer újrafásított, cserjésített dűlő, sok tízezer új városi fa, 100 hektár vizes élőhely, a megye összes erre alkalmas öreg állományának a fokozatos felújítása és a táj vízönrendelkezése.

Az egyesület tisztában van a korlátaival. De a cselekvés hiánya sokkal nagyobb veszély. Ezt a cselekvést, amelyet közösségükkel együtt végeznek, átadhatónak gondolják. Projektjeik minden eredményével és a tanulságával együtt alkalmas lehet más közösségek hatékony bevonására. Egyre nő a tájban, hálózatban, fenntarthatóságban, cselekvésben gondolkodó felelős civilek száma. Itt óriási szükség van rájuk, komoly tettek részeseivé válhatnak. A természet megsegítése az egyesület tapasztalatai alapján a társadalmi kohéziót is újra megrajzolja. Nincs jobb közösségépítés a jövőépítésnél.

5. 60K TEAM

Dr. Duray Balázs

Alelnök, szakmai irányító

Geográfus tájkutató, egyetemi docens. Szakértő tájvédelem, földtani természeti értékek és barlangok szakterületeken. Városi klímaadaptációs szakértő. 18 év kutatói tapasztalattal rendelkezik, 14 db környezeti témájú kutatási projektben (6 db témavezetés, 5 db nemzetközi) és 38 tudományos konferencián vett részt. 51 tudományos publikáció szerzője, a hazai tájvédelem modelljezés üttörője. 12 év egyetemi oktatói tapasztalattal 20 tantárgy oktatója. További tevékenységei: Környezet- és természetvédelmi konzultációk, városi, ill. civil környezeti szemléletformáló kampányok. Tervezőként terület-, település- és vidékfejlesztési programok környezetvédelmi és fenntarthatósági munkarészeinek szakértője. Települési és térségi klímastratégiák kidolgozásában, zöld infrastruktúra-hálózat fejlesztésében vesz részt.

A Hatvanezer Fa Egyesület alapító tagja. Szakmai irányítóként segít a kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az ültetések engedélyező hatóságokkal, közigazgatással és az ültető mikro-közösségekkel (iskolák, civilek, cégek); koordinálja az ültethető, fásítható helyek megkeresését, a fásítási engedélyek beszerzését; segít az ültetett fák klímavédelmi szerepének meghatározásában.

Poliák Pál

Alelnök, szakmai irányító

Vadgazdálkodási, mezőgazdasági technikus, vadélelőhely fejlesztő, 15 éves gyümölcskertészeti tapasztalattal egy termelő és feldolgozó családi vállalkozás tulajdonosa. Kereskedelmi hálózatfejlesztési szakember. Második generációs vadászként a környék biodiverzitásának minél teljesebb visszaállításával foglalkozik. Gyakorlatban végzi a még megmaradt védett és vadászható állatfajok oltalmát, élőhelyének fejlesztését. A zöld folyosó rendszerekhez kapcsolódó dűlőfásítási program ötletgazdája és elindítója. Gyakorlati, terepi gépi és fizikai munkálatok szakértője és kivitelezője az agrárium, a fásítás és az élőhelyfejlesztés területén.

A Hatvanezer Fa Egyesület szakmai irányítója. Feladatai: Az egyesület terepi koordinátorainak és önkéntes aktivistáinak irányítója. Vezényli az ültetések, vetések fizikai megvalósulásának folyamatát. Kapcsolatot tart a földtulajdonosokkal, szaporítóanyag beszállítókkal. Biztosítja a megfelelő agro-és erdészeti technikai eszközöket. Felügyeli és szervezi az utógondozást. Kapcsolatot épít a környék gazdátársadalmán túl a megfelelő szervezetekkel, szakemberekkel a dűlőmenti és egyéb fásításokhoz kapcsolódóan.

Ulbert Zoltán

Elnök

Okleveles agrárközgazdász. 10 évet töltött a hagyományos mezőgazdaságban, mint integrátor, közvetítő kereskedő. Az azóta eltelt 21 évben ellenőrzött ökológiai termékek kereskedelmével, termeltetésével, népszerűsítésével foglalkozik. A talajmegújító mezőgazdaság, és egyéb, fenntartható agrármegoldások, valamint a non-growth közgazdasági irány támogatója, művelője. Kiskereskedőként a vidék első ellenőrzött bioboltjának üzemeltetője. Ugyanez az üzlet lett 2019-ben az ország első karbonsemleges élelmiszerboltja.

A „60 ezer fa Békéscsabán” közösségi csoport és mozgalom elindítója, a Hatvanezer Fa Egyesület alapító elnöke. Az egyesület szakmai, tudományos és terepi hátterére támaszkodva kezdeményezi, összefogja és irányítja az egyesület tevékenységeit. Feladata még: A közösség fejlesztése, az önkéntes szellemiség és részvétel folyamatos építése, a mozgalom jó gyakorlatainak szélesebb körben történő ismertetése, terjesztése.

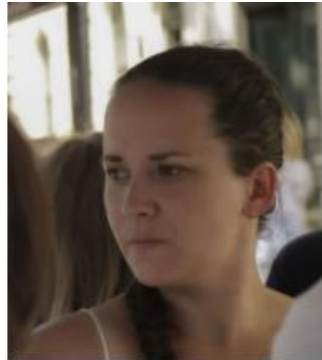

Frankó Róbert

Szaktanácsadó

Okleveles erdőmérőként végzett a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen. Másfél év szakirányítási tevékenység után kinevezték Békés megye 32-s körzete erdőfelügyelőjének. Ez 14385 ha erdőben folyó gazdálkodási tevékenység szakmai és törvényességi felügyeletét jelenti. Az engedélyezéstől a folyamatokon keresztül a végrehajtás ellenőrzése és műszaki átvétele a feladata. Főbb területek: Erdőtelepítés, erdőfelújítás, erdővédelem, fahasználat, birtokpolitikai ügyek, oktatás és képzés a szakterületen belül. 1998 és 2002 között az megyei iskola-és önkormányzat fásítási programot koordinálta. 2000 és 2007 között az Országos Erdészeti Egyesület Békés megyei Szervezetének titkára. A Dél-Alföldi régió kivételével az ország több területén végez tervezési és kivitelezési, koordinációs, ill. szakértési tevékenységet.

A Hatvanezer Fa Egyesület szakmai irányítója. Feladatai: Az erdőültetések és fásítások szakmai előkészítése, termőhely feltárás, alternatívák megtervezése, technológiák összeállítása, szaporítóanyag beszerzése, a kivitelezés ellenőrzése és szükség esetén a koordinációban részvétel. Meghatározza az erdőművelési, erdőnevelési, erdővédelmi feladatokat, ellenőrzi a végrehajtást. Részt vesz a szakmai oktatási feladatokban, kapcsolatokat tart, belső képzések előadója. Az örökerő és rekultivációs projekteknél az erdőszeti szakmai feladatokat látja el.

Jakab Zsuzsanna

Szaktanácsadó

1997-től a gyulai Mohácsy Mátyás Kertészeti Szakközépiskola kéttannyelvű dísznövénykertész szakára járt. Érettségi után parképítést tanult, ahol elméletből és gyakorlatból is kitűnő eredménnyel végzett. Az utolsó fél évet már gyermek mellett teljesítette, így a jó eredmények miatti állásajánlatok ellenére sem dolgozott a szakmában. 3 gyermek édesanyja és egyéni vállalkozóként egy helyi vegyesboltot üzemeltet. A növényekkel való foglalkozás ma is kísérő életét, szívesen segít ismerőseinek tanácsaival, kertjeik, udvaruk megtervezésével. A tervrajzok mellett a kivitelezés is közel áll hozzá, nem fél, hogy sáros lesz a keze. Egy gerlai civil szervezet alapító tagja és elnöke, mellyel alakulásuk óta a hagyományörzés mellett, folyamatosan szerveznek környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos programokat. A Hatvanezer Fa Egyesület alapító tagja.

Mazula András

Szaktanácsadó

1998-ban végzett építőmérőként. Azóta folyamatosan az építőiparban tevékenykedik, különböző szintű vezető beosztásokban.

Munkája során a speciális mélyépítés, mélyalapozás, majd később a vízépités területén szerzett tapasztalatot, jelenleg vállalkozóként szintén az építőipar egy egyedi szegmensében dolgozik.

Az elmúlt években több nemzeti park vizes élőhelyrekonstrukciós projektjének megvalósításában vett részt felelős műszaki vezetőként vagy műszaki ellenőrként.

Gyermekkorától madarászik, a természet „megszállottja”. 1987-től tagja a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesületnek, az utóbbi években a Békés Megyei Helyi Csoport elnöke. Az elmúlt 30 évben több faj- és élőhelyvédelmi programban vett részt az egyesület keretein belül, aminek köszönhetően rálátása van a magyarországi állami természetvédelem működésére is.

Rendszeresen tart óvodai előadásokat a madarokról, madarászatról, ezáltal részt vesz a legfiatalabb korosztály szemléletformálásában, a természet iránti érdeklődés felkeltésében. A Hatvanezer Fa Egyesület tevékenységét szaktanácsadóként segíti az élőhelyrekonstrukciós és egyéb, építőipari kivitelezést is érintő feladatok megtervezése, megvalósítása kapcsán, illetve részt vállal a projektek természetvédelmi kérdéseinek feltárásában, és megválaszolásában.

Zsittnyán Zoltán

Szaktanácsadó

2003 – ban végzett Baján az Eötvös József Főiskola Műszaki Fakultásán vízellátás – csatornázás szakirányú építőmérőként. A főiskola elvégzését követően a Dél – Alföld meghatározó víziközmű szolgáltatójánál helyezkedett el, ahol több mint 15 éve vezetői munkakörben dolgozik. Ezen időszak alatt több kiemelt jelentőségű feladatban, projektben vett részt. Jelenleg a fenti Társaságnál 36 település víziközmű rendszerének üzemeltetését, fenntartását ellátó Területi Divízió vezetője. Munkája során ivóvízellátással – ivóvíztisztítással, szennyvízelvezetéssel – szennyvíztisztítással, illetve az azokhoz kapcsolódó felhasználói ügyek intézésének vezetésével foglalkozik. A közvetlen irányítása alá tartozó Területi Divízió üzemeltetési területén valamennyi, a térségünkre jellemző víziközmű ellátó rendszer megtalálható.

A Hatvanezer Fa Egyesület munkájában szaktanácsadóként vesz részt a megvalósítani kívánt növényi, valamint állati vizes élőhelyek kialakításában, a hozzá kapcsolódó további rész és munkafolyamatokban. Javaslatot ad, véleményezést tesz az egyesület által létesítendő, kialakítandó vizes élőhelyeket érintő rendszerekkel, víznyerőhelyekkel, azok műszaki kialakításával, szükség szerinti tervezésével, engedélyezésével kapcsolatban.

